

HE 79/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirjanpitolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kirjanpitolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta koskien sellaisia suuryrityksiä, jotka eivät vielä ole olleet velvollisia kestävyysraportointiin kirjanpitolain mukaisesti. Laki mahdollistaisi raportoinnin lykkäämisen kahdella vuodella, 1.1.2027 ja sen jälkeen alkaviin tilikausiin. Ehdotuksella pantaisiin täytäntöön kestävyysraportointia koskevan niin sanotun lykkäysdirektiivin asiaa koskevat säännökset.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.12.2025, mutta sen säännöksiä voitaisiin soveltaa jo 1.1.2025 alkaneella ja sen jälkeisillä tilikausilla.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Direktiivimuutosten tavoitteet ja pääasiallinen sisältö	4
2.1 Direktiivien tavoitteet	4
2.2 Pääasiallinen sisältö	4
2.2.1 Kestävyysraportointivelvollisuuden rajoittaminen ja ajallinen lykkääminen	4
2.2.2 ESRS-standardien mukaisten raportointivaatimusten keventäminen	5
2.2.3 Pk-yritysten tiedonantovelvoitteiden rajoittaminen	5
2.2.4 Taksonomia-informaation supistuminen	5
2.2.5 Vaikutukset luottolaitoksille ja vakuutusyhtiöille	6
3 Nykytila ja sen arviointi	6
4 Tavoitteet	7
5 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	8
5.1 Keskeiset ehdotukset	8
5.2 Pääasialliset vaikutukset	8
5.2.1 Raportointivelvoitteiden lykkääminen kahdella vuodella	8
5.2.2 Kestävyysraportointivelvollisten piirin supistaminen – vaikutukset rahoitusmarkkinatoimijoiden tiedonantovelvoitteiden täyttämiseksi	8
5.3 Muut vaikutukset	9
6 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	9
7 Lausuntopalaute	9
7.1 Ministeriö- ja viranomaiskannanotot	9
7.2 Talouselämän etujärjestöjen lausunnot	10
7.3 Tilintarkastajakunnan ja taloushallinnon palveluntuottajien lausunnot	11
7.4 Lausuntopalautteen arviointiin perustuvat jatkotoimet	11
8 Säännöskohtaiset perustelut	11
9 Voimaantulo	12
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	12
LAKIEHDOTUS	14
Laki kirjanpitolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	14

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön direktiivien (EU) 2022/2464 ja (EU) 2024/1760 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse päivämääristä, joista alkaen jäsenvaltioiden on määrä soveltaa tiettyjä yritysten kestävyysraportointia ja huolellisuusvelvoitetta koskevia vaatimuksia annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2025/794, jäljempänä *lykkäysdirektiivi*, kestävyysraportointia koskevat säännökset. Mainittu direktiivi on osa komission 26.2.2025 julkistamaa ns. Omnibus I -pakettia, joka käsittää myös ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien 2006/43/EY, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 ja (EU) 2024/1760 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tietyistä yritysten kestävyysraportointia ja huolellisuusvelvoitetta koskevista vaatimuksista, COM(2025) 81 final, jäljempänä *muutosdirektiiviehdotus*.

Parlamentti hyväksyi lykkäysdirektiivin osaltaan 3.4.2025 ilman muutoksia ja neuvosto äänesti hyväksymisen puolesta 14.4.2025. Direktiivi annettiin 14.4.2025 ja se on julkistettu virallisessa lehdessä 16.4.2025. Muutosdirektiiviehdotuksen käsittely EU:n lainsäädäntöelimissä on kesken, mutta odotuksena on, että neuvottelut ehdotuksesta saadaan päätökseen kuluvan kalenterivuoden aikana.

Komissio on korostanut tiedonannossaan ”EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen” (COM(2023) 168 final) sellaisen sääntelyjärjestelmän tärkeyttä, jolla varmistetaan tavoitteiden saavuttaminen mahdollisimman vähin kustannuksin. Sen vuoksi komissio on sitoutunut järjeistämään ja yksinkertaistamaan EU-lainsäädännön sisältämiä raportointivaatimuksia. Niin ikään Mario Draghin kilpailukykyraportti 9.9.2024 kiinnitti huomiota siihen, että nykyiset säännökset ovat omiaan rasittamaan suhteettomasti etenkin pk-yrityksiä.

EU-valtiopäämiesten Budapestin julistuksessa (11/2024) pyydettiin komissiota tuomaan esityksiä sääntelyn keventämisestä. Tähän vastauksena komissio tähtää vuoden 2025 työohjelmassaan siihen, että ennen sen toimikauden loppua vuonna 2029 hallinnollista rasitetta saadaan vähennettyä yleisesti 25 prosenttia ja pienten ja keskisuurten yritysten osalta 35 prosenttia. Ehdotus on ensimmäinen osa sääntelyn keventämiseen tähtävien lainsäädäntöehdotusten sarjaa.

1.2 Valmistelu

Yritysten hallinnollisen taakan keventämiseksi komissio julkisti 26.2.2025 niin sanotun Omnibus I -paketinsä, joka käsitti ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien (EU) 2022/2464 ja (EU) 2024/1760 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse päivämääristä, joista alkaen jäsenvaltioiden on määrä soveltaa tiettyjä yritysten kestävyysraportointia ja huolellisuusvelvoitetta koskevia vaatimuksia COM(2025) 80 final, sekä ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien 2006/43/EY, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 ja (EU) 2024/1760 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse tietyistä yritysten kestävyysraportointia ja huolellisuusvelvoitetta koskevista vaatimuksista, COM(2025) 81 final.

Lykkäysdirektiivi julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 16.4.2025 ja se tuli voimaan 17.4.2025 eli direktiivin 4 artiklassa säädetyllä tavalla seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se oli julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Kansallisen täytäntöönpanon määräaikana on 31.12.2025 (3.1 art., ensimmäinen alakohta).

Direktiivin valmistelusta informoitiin Eduskuntaa 11.4.2025 E-kirjelmällä E 22/2025 vp, jossa valtioneuvosto kannattaa soveltamisen lykkäämistä koskevia ehdotuksia. Suuri valiokunta yhtyi valtioneuvoston kantaan (Pöytäkirja SuVP 21/2025 vp, kohta 4).

Hallituksen esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä, jossa 14.4.2025 perustetun hankkeen numero on TEM039:00/2025.

Asiassa järjestettiin lausuntokierros 15.4.–27.5.2025. Kooste lausuntopalautteesta esitetään jaksossa 7.

2 Direktiivimuutosten tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Tämä hallituksen esityksen mukaiset ehdotukset rajautuvat yksinomaan niihin säännöksiin, jotka perustuvat lykkäysdirektiiviin kestävyysraportoinnin osalta. Edesauttaakseen esityksen sisällön jäsentämistä komission Omnibus I -ehdotuksen kokonaisuuteen nähden, tässä jaksossa kuvataan myös ne muutosdirektiiviehdotuksen säännökset, jotka koskevat kestävyysraportoinnin sisältöä. Sen sijaan ne komission ehdotukset, jotka koskevat yritys vastuudirektiivin muuttamista rajautuvat tämän kuvauksen ulkopuolelle; yritys vastuudirektiivillä tarkoitetaan tässä esityksessä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2024/1760, yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta ja direktiivin (EU) 2019/1937 ja asetuksen (EU) 2023/2859 muuttamisesta.

2.1 Direktiivien tavoitteet

Lykkäysdirektiivin tarkoituksena on antaa kestävyysraportointiin velvollisille yrityksille enemmän aikaa valmistautua raportoinnin aloittamiseen. Muutosdirektiiviehdotuksella puolestaan pyritään tekemään kestävyysraportoinnista nykyistä helpommin ymmärrettävämpää ja tehokkaampaa. Niin ikään muutosdirektiivin tavoitteena on vähentää myös pk-yritysten hallinnollista taakkaa rajoittamalla suuryritysten tietopyyntöjä niiden arvoketjuihin kuuluville pk-yrityksille.

2.2 Pääasiallinen sisältö

2.2.1 Kestävyysraportointivelvollisuuden rajoittaminen ja ajallinen lykkääminen

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2464, asetuksen (EU) N:o 537/2014, direktiivin 2004/109/EY, direktiivin 2006/43/EY ja direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta yritysten kestävyysraportoinnin osalta (jäljempänä *kestävyysraportointidirektiivi*) säättää ajallisen porrastuksen raportoinnin aloittamiselle. Raportoinnin aloittavat kuluvana vuonna sellaiset vähintään 500 henkilöä työllistävät yritykset, jotka kerryttävät liikevaihtoa ainakin 50 miljoonaa euroa, tai joiden taseen loppusumma ylittää 25 miljoonaa euroa; ensimmäiset raportit koskevat tilikautta 2024. Toisaalta lykkäysdirektiivin myötä muiden kestävyysraportointivelvollisten osalta raportointi siirtyy eteenpäin kahdella vuodella siitä, mitä aiemmin säädettiin. Niiden kestävyysraportit laaditaan ensimmäisen kerran vasta 1.1.2027 alkavalta tilikaudelta ja julkistetaan vuonna 2028.

Lykkäytymisen ohella raportointivelvollisten joukko supistuisi. Muutosdirektiiviehdotuksen mukaan raportointivelvollisuus koskee vastaisuudessa vain sellaisia yrityksiä ja konserneja, joiden palveluksessa on kumpanakin kahtena viimeksi päättyneenä tilikautena yli 1.000 työntekijää ja (i) liikevaihto suurempi kuin 50 miljoonaa euroa, tai (ii) taseen loppusumma suurempi kuin 25 miljoonaa euroa. Nämä liikevaihto- ja tasekriteerit olisivat samat kuin mitä

voimassaolevassa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 3/34/EU tietäntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta (jäljempänä *tilinpäätösdirektiivi*) suuryrityksen määrittelymiseksi, mutta työntekijäkriteeri korottuu nelinkertaiseksi nykyiseen verrattuna. Merkitystä vaille jäisi muutosdirektiiviehdotuksen myötä myös se, onko yritys pörssilistattu vai ei.

2.2.2 ESRS-standardien mukaisten raportointivaatimusten keventäminen

Tilinpäätösdirektiivissä – sellaisena kuin se on muutettuna kestävyysraportointidirektiivillä – asetetaan yrityksille kahdensuuntainen raportointivelvoite olennaisista ESG- eli kestävyysseikoista, jotka koskevat ympäristöä (engl. environment – E), ihmisoikeuksia ja sosiaalisia näkökohtia (engl. social – S) sekä yrityshallintoa (engl. governance – G). Raportoitaviksi tulevat tiedot, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan ymmärtää yhtiön yrityksen vaikutukset kestävyysseikkoihin ja toisaalta kestävyysseikkojen vaikutukset yrityksen itsensä kehitykseen, tulokseen ja asemaan.

Kestävyystiedot on raportoitava noudattaen eurooppalaisia kestävyysraportointistandardeja (*ESRS-standardit*), jotka komissio hyväksyy delegoiduilla säädöksillään kestävyysraportointidirektiivin mukaisesti. Näissä ESRS-standardeissa täsmennetään kestävyystietojen sisältö ja tarvittaessa rakenne, jota on noudatettava raportoimisessa.

Komissio hyväksyi 31.7.2023 ensimmäiset ESRS-standardit, jotka ovat yleisiä eli toimialaneutraaleja. Niitä noudatetaan kestävyysraportoinnissa riippumatta siitä, millä toimialalla asianomainen raportointivelvollinen harjoittaa yritystoimintaa.

Tarkoituksena on yksinkertaistaa ja selventää nykyistä standardistoa hallinnollisen taakan keventämiseksi. Tämän toteuttamisen tarkemmasta sisällöstä ei kuitenkaan ole tietoa muutosdirektiiviehdotuksessa.

Aiemmin kestävyysraportointidirektiivi velvoitti komission laatimaan yleisten standardien ohella myös toimialakohtaiset ESRS-standardit raportoimiseksi erityisesti niistä seikoista, jotka ovat ominaisia yrityksen toimialalle. Näiden toimialakohtaisten ESRS-standardien laatimisesta kuitenkin nyt luovuttaisiin.

2.2.3 Pk-yritysten tiedonantovelvoitteiden rajoittaminen

Pörssilistatut pk-yritykset eivät enää kuuluisi kestävyysraportointivelvollisiin, kuten edellä jaksossa 2.2.1 todetaan. Muutosdirektiiviin sisältyy myös säännös, joka rajoittaa pk-yritysten – niin pörssilistattujen kuin listaamattomien – tiedonantovelvoitteita pankkeja ja muita finanssimarkkinatoimijoita samoin kuin kestävyysraportointiyrityksiä kohtaan. Pk-yrityksiltä ei saisi enää edellyttää muita kuin sellaisia tietoja, joista säädetään erikseen niitä koskevassa vapaaehtoisessa raportointistandardissa. Tiedonantovelvoite on siten huomattavasti varsinaisia ESRS-standardeja suppeampi.

2.2.4 Taksonomia-informaation supistuminen

Myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2020/852 kestävä sijoittamista helpottavasta kehiksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (jäljempänä *taksonomia-asetus*) perustuvat informointivelvoitteet ovat muutosdirektiiviehdotukseen perustuen aikaisempaa vähäisemmät osalle raportointivelvollisista. Kevennettyjä velvoitteita voisivat hyödyntää yritykset, joiden kerryttämä liikevaihto on 450 miljoonaa euroa pienempi.

2.2.5 Vaikutukset luottolaitoksille ja vakuutusyhtiöille

Muutosdirektiiviehdotus vaikuttaa pörssiyritysten ohella myös muihin yleisen edun kannalta merkittäviin yrityksiin eli luottolaitoksiin ja vakuutusyhtiöihin. Soveltamisala ei enää huomioisi erikseen tällaisia toimijoita.

3 Nykytila ja sen arviointi

Voimassaolevan lain nojalla kestävyysraportointiin velvollisia ovat seuraavat yritykset:

Porrastus	Raportointivelvolliset	Raportoinnin aikataulu sekä asianomainen säännös
<i>”Ensimmäinen aalto”</i> (noin 100 yritystä)	i) Sellaiset pörssilistatut suuryritykset ja muut suuryrityksen kokoiset yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt (so. rahoituslaitokset ja vakuutusyhtiöt), joiden palveluksessa on yli 500 henkilöä. ¹ ii) Edellä mainittujen oikeushenkilöiden konsernit, jos ne täyttävät i) kohdan kriteerit ts. ne ovat suurkonserneja – tällöin ei tule laadittavaksi kestävyysraporttia erikseen asianomaisesta oikeushenkilöstä.	• Kestävyysraportti laadittava ensimmäisen kerran 1.1.2024 alkaneelta tilikaudelta – raportti julkistettava vuonna 2025 • Lain 1249/2023 voimaantulosäännös, 2 mom. 1 kohta
<i>”Toinen aalto”</i> (noin 1.200 yritystä)	• Muut kuin edellä tarkoitetut suuryritykset ja -konsernit, myös osuuskuntamuotoiset (pl. alkutuotannolliset) sekä luottolaitokset ja vakuutusyhtiöt	• Kestävyysraportti laadittava ensimmäisen kerran 1.1.2025 alkaneelta tilikaudelta – raportti julkistettava vuonna 2026 • Lain 1249/2023 voimaantulosäännös, 2 mom. 2 kohta
<i>”Kolmas aalto”</i>	i) Pörssilistatut pienyritykset ² (pl. mikrokokoiset) ja keskikokoiset ³ pörssilistatut ⁴ yritykset	• Kestävyysraportti laadittava ensimmäisen kerran 1.1.2026

¹ Suuryrityksenä pidetään yritystä, jossa täyttyy kahtena viimeksi päättyneenä tilikautena vähintään kaksi seuraavista kriteereistä: palveluksessa >250 henkilöä, liikevaihto >50 meur, ja tase >25 meur.

² Pienyrityksenä pidetään yritystä, jossa täyttyy kahtena viimeksi päättyneenä tilikautena vähintään kaksi seuraavista kriteereistä: palveluksessa >50 henkilöä, liikevaihto >15 meur, ja tase >7,5 meur.

³ Keskikokoisena pidetään yritystä, joka ei ole mikroyritys eikä pienyritys ja jolla sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy enintään yksi suuryritystä määrittävistä raja-arvosta.

⁴ Pörssilistauksella tarkoitetaan säänneltyä markkinapaikkaa, jollaisena Suomessa toimii Nasdaq Helsinki Oy (Helsingin pörssi). Toisaalta niin kutsuttuna monenkeskisenä kaupankäyntijärjestelmänä (Multilateral

	ii) Pien- ja keskikokoisten pörssilistattujen yritysten konsernit, jos ne täyttävät i) kohdan kriteerit ts. ne ovat pienkonserneja – tällöin ei tule laadittavaksi kestävyysraporttia erikseen asianomaisesta pien- tai keskikokoisesta yrityksestä iii) Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 575/2013 tarkoitettu pienet tai rakenteeltaan yksinkertaiset laitokset iv) Vakuutusyhtiölaissa tarkoitetut vakuutuskytkösyhtiöt ja jälleenvakuutuskytkösyhtiö v) Merimieseläkekassa ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos niiden sijoitustoiminnan osalta	alkaneelta tilikaudelta – raportti julkistettava vuonna 2027 • Pörssilistatut yritykset voivat kuitenkin vapaaharkintaisesti lykätä raportointivelvoitteen alkamista kahdella vuodella • Lain 1249/2023 voimaantulosäännös, 2 mom. 3 kohta sekä 4 mom.
”Neljäs aalto”	• ETA-alueen ulkopuoliset yritykset, jos niiden liikevaihto ETA-alueelta on viimeksi päättyneellä samoin kuin sitä edeltävällä tilikaudella >150 meur, ja niillä on ETA-alueella i) tytäryritys, joka täyttää suuryrityksen kriteerit, tai ii) sivuliike, jonka liikevaihto >40 meur viimeksi päättyneellä tilikaudella	• Kestävyysraportti laadittava ensimmäisen kerran 1.1.2026 alkaneelta tilikaudelta – raportti julkistettava vuonna 2027 • Lain 1249/2023 voimaantulosäännös, 3 mom.

Nykytilan arviointi on esitetty jaksossa 5.2.

Trading Facility, MTF) – joka ei siis ole säännelty markkina – on Helsingin pörssin ylläpitämä First North Finland. Pienikokoinenkin osakeyhtiö tai osuuskunta, jonka osake tai muu oman pääoman ehtoinen arvopaperi taikka joukkolaina on kaupankäynnin kohteena Helsingin pörssissä, kuuluu kestävyysraportointivelvollisiin.

4 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on lykkäysdirektiivin täytäntöönpano ja siten keventää suomalaisten yritysten hallinnollista rasitetta EU-säädännön mahdollistamassa määrin. Tavoite vastaa sitä, että Petteri Orpon hallitusohjelmassa (Vahva ja välittävä Suomi 20.6.2023, s. 101) pidetään tarpeellisena välttää EU-lainsäädännön toimeenpanon yhteydessä kansallista lisäsääntelyä.

5 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

5.1 Keskeiset ehdotukset

Lykkäysdirektiivin mukaisesti esityksessä ehdotetaan kestävyysraportoinnin myöhentämistä kahdella vuodella sellaisten suuryritysten osalta, jotka eivät ole olleet velvollisia raportin laatimiseen tilivuodelta 2024 ja sen julkistamiseen kuluvana vuonna. Siten kestävyysraportti tulisi niissä laadittavaksi ensimmäisen kerran vasta 1.1.2027 alkavalta tilikaudelta ja julkistettaisiin vuonna 2028.

5.2 Pääasialliset vaikutukset

5.2.1 Raportointivelvoitteiden lykkääminen kahdella vuodella

Velvollisuus kestävyysraportin laatimiseen myöhentyisi niin, että suuryrityksen olisi laadittava kestävyysraportti vasta 1.1.2027 alkavasta tilikaudesta ja se olisi julkistettava vuonna 2028. Tämä ei kuitenkaan koske ”ensimmäisen aallon” suuryrityksiä ja -konserneja, joiden on tullut laatia kestävyysraportti jo tilivuodelta 2024 (ks. taulukko 3. jaksossa).

Voimassaoleva kestävyysraportointidirektiivi on tullut saattaa voimaan 6.7.2024 mennessä. Suomi pani direktiivin täytäntöön 21.12.2023 muun muassa kirjanpitolain muutoksella (laki 1249/2023). Kolmestakymmenestä ETA-valtioista osa on kuitenkin laiminlyönyt tämän määräajan. Tällaisia maita on edelleen kaksitoista: *Viro, Saksa, Itävalta, Hollanti, Tšekki, Espanja, Portugali, Kreikka, Kypros, Luxemburg, Malta ja Islanti*.⁵ Ottaen huomioon, että näiden maiden yritykset eivät kansallisten lakiansa mukaan ole vielä velvollisia kestävyysraportointiin, direktiivimuutos tarkoittaa tosiasiallisesti sitä, että Suomi samoin kuin muut sellaiset EU-maat, jotka ovat panneet direktiiviä asianmukaisesti täytäntöön, saatetaan tältä osin yhdenvertaiseen asemaan edellä mainittujen maiden kanssa.

Lykkäysdirektiivi ei miltään osin rajoita suomalaisten yritysten kestävyysraportointidirektiivin mukaista raportointia. Esimerkiksi yritys, joka vapaaehtoisesti raportoi kestävyystietonsa jo kuluva vuodesta 2025, voisi jatkaa kestävyysraportointia myös vuodesta 2026, vaikka oikeustila muuttuu lykkäysdirektiivin myötä siten, että ensimmäinen pakollinen raportointikausi olisi vasta vuosi 2027. Kestävyysraportointidirektiivin vaatimukset täyttävät kestävyysraportit ovat kurantteja, vaikka ne laadittaisiin lykkäysdirektiivin tarkoittamaa ensimmäistä raportointikautta (so. tilivuosi 2027) aikaisemmista tilikausista.

Edellä esitetty koskee yksinomaan kestävyysraportointia. Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sisältövaatimuksiin ei olisi vaikutusta jäämisellä pois kestävyysraportointivelvollisten ryhmästä.

⁵ Tilanne 20.12.2024, lähde: https://www.ropesgray.com/-/media/Files/Alerts/2024/12/20241219_CSRD_Tracker.pdf

5.2.2 Kestävyyssraportointivelvollisten piirin supistaminen – vaikutukset rahoitusmarkkinatoimijoiden tiedonantovelvoitteiden täyttämiseksi

Kestävyyssraportoinnissa julkistettava informaatio on keskeinen perusta myös luottolaitosten, vakuutusyhtiöiden ja muiden rahoitusmarkkinatoimijoiden omien – niin ikään EU-sääntelystä juontuvien – raportointivelvoitteiden täyttämiseksi samoin kuin niiden vakavaraisuuslaskennalle. Yhteys on kriittinen EU:n vihreän kehityksen ohjelman mukaisen tavoitteen toteuttamiseksi: pääomavirtojen kohdentamiseksi enenevässä määrin kestäviin kohteisiin. Periaatteessa markkinatoimijat voisivat oma-aloitteisesti edellyttää rahoitusehdoissaan, että asiakasyritykset antavat sellaiset tiedot, jotka ovat tarpeen rahoitusmarkkinoiden omien informaatiovelvoitteiden täyttämiseksi. Tämä kuitenkin edellyttäneen sellaista tietotarpeiden määrittely- ja yhtenäistämistyötä markkinaosapuolten kesken, joka ei liene toteutettavissa kovin lyhyellä aikaperspektiivillä.

5.3 Muut vaikutukset

Ehdotus ei vaikuta verokertymään eikä myöskään asettaisi uusia velvoitteita Verohallinnolle. Vaikutusta ei ole myöskään Patentti- ja rekisterihallitukselle, joka toimii tilinpäätöstietojen rekisteriviranomaisena.

Ehdotus ei sivua kuluttajien asemaa koskevia seikkoja. Kansalaisyhteiskunnan yleisen tiedonintressin kannalta raportointivelvoitteen myöhentäminen vähentää yleisöjulkisuutta kestävyysseikoista siltä osin kuin yritykset eivät niitä julkistaisi oma-aloitteisesti.

6 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Lykkäysdirektiivillä muutetaan tilinpäätösdirektiiviä (2013/34/EU), joka käsittää tilinpäätössäännösten ohella myös säännökset kestävyysraportoinnista. Tilinpäätösdirektiivi on minimidirektiivi, joka sallii jäsenvaltion asettavan kansallisesti direktiiviä tiukempia velvoitteita.⁶ Siten periaatteessa Suomi voisi pysyttäytyä kestävyysraportointidirektiivin alkuperäisessä julkistamistahdissa eli edellyttäen pörssilistaamattomien suuryritysten julkistavan kestävyysraporttinsa jo parhaillaan kuluva tilivuodesta 2025 ensi vuoden aikana. Tämä kuitenkin asettaisi suomalaisyritykset ETA-alueen kilpailijoitaan epäedullisempaan asemaan muita suuremman kustannusrasitteen myötä. Toisaalta, kuten jaksosta 5.2.1 ilmenee, muutosehdotus ei miltään osin rajoita raportointimahdollisuutta. Yritys saa vapaaehtoisesti raportoida kestävyystietonsa jo kuluva vuodesta 2025 ja jatkaa raportointia vuodesta 2026, vaikka oikeustila muuttuisi ehdotetulla tavalla siten, että ensimmäinen pakollinen raportointikausi olisi vasta vuosi 2027.

7 Lausuntopalaute

Luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 15.4.–27.5.2025, jossa annettiin kaikkiaan 20 lausuntoa, jotka ovat kokonaisuudessaan saatavilla osoitteessa Lausuntopalvelu.fi (diaarinumero: VN/9109/2025). Lausuntojen määrän ja niiden sisällön selkeyden vuoksi erillisen yhteenvedon laatimista ei ole pidetty tarkoituksenmukaisena. Seuraavassa esitetään tiivistelmä kannanottojen keskeisestä sisällöstä. Tiivistelmä kohdentuu ensisijaisesti niihin seikkoihin, joihin lausunnoissa kiinnitettiin huomiota lykkäysdirektiivin kansallisen täytäntöönpanon osalta.

⁶ Poikkeuksena pienyrityksen tilinpäätösinformaatiota koskevat direktiivivelvoitteet, joista jäsenvaltiot eivät saa säätää ankarammin.

7.1 Ministeriö- ja viranomaiskannanotot

Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan laista ja sen perusteluista tulisi selkeästi käydä ilmi, että mahdollisuus lykätä kirjanpitolain 7 luvun soveltamista koskee myös eläkesäätiöitä ja eläkekassoja sekä Merimieseläkekassaa ja Maatalousyrittäjien eläkelaitosta.

Valtiovarainministeriöllä ei ole huomautettavaa lakiehdotukseen, mutta kiinnittää huomiota siihen, että muutosdirektiiviehdotus vaikeuttaa rahoitusmarkkinoimijoiden tiedonsaantia niiden omien velvoitteiden täyttämässä.

Patentti ja rekisterihallitus pitää lakiluonnosta asianmukaisena, mutta pitää tarpeellisena selvittää, koskeeko lykkääminen myös kirjanpitolain 7 luvun 22-24 §:ssä tarkoitettujen kaupparekisteriin rekisteröitävien asiakirjojen digitaalisuutta.

Verohallinto korostaa tarvetta edistää myös kestävyysraportoinnin ulkopuolisten yritysten tilinpäätösten saattamista digitaalisen rekisteröinnin piiriin; tietotekninen käytettävyys ja vertailtavuus lisäisi taloustietojen läpinäkyvyyttä, jolla on vaikutusta myös harmaan talouden torjuntaan.

7.2 Talouselämän etujärjestöjen lausunnot

Elinkeinoelämän keskusliitto ry kannattaa ehdotusta ja pitää tärkeänä ripeää kansallista täytäntöönpanoa.

Energiateollisuus ry katsoo tarpeelliseksi, että lainmuutoksessa tai sen perusteluissa selvennetään, että ajallinen lykkäysmahdollisuus koskee myös sellaista yritystä, jonka liikkeeseen laskemista arvopapereista on ainoastaan joukkolaina pörssilistattuna. *Finanssiala ry* huomauttaa, että lakiluonnoksesta ei ilmene, ulottuvatko helpotukset myös suurosuuskuntiin sekä eläkekassoihin ja -säätiöihin, jotka kuuluvat kestävyysraportoinnin soveltamisalaan. Sama epäselvyys koskee myös kirjanpitolain 7 luvun mukaisia digitalisointivelvoitteita. Yhdistyksen kantana on, että myös näiden seikkojen tulisi kuulua lykkäyksen piiriin.

Directors' Institute Finland – Hallitusammattilaiset ry kannattaa ehdotusta todeten myös mm., että Yritys, joka vapaaehtoisesti raportoisi kestävyystietonsa jo kuluva vuodesta 2025, voisi jatkaa kestävyysraportointia myös vuodesta 2026 vaikka ensimmäinen pakollinen raportointikausi olisi vasta vuosi 2027. Yhdistys kuitenkin pitää tarpeellisena selvittää, ettei se seikka, että tilivuodelle 2025 on jo valittu kestävyysraportoinnin varmentaja, tarkoita – jos olosuhteista ei muuta ilmene – raportoinnin aloittamista lakiehdotuksessa edellytettyä aikaisemmin.

Kaupan liitto ry kannattaa lakiehdotusta, mutta toisaalta kiinnittää huomiota muutosdirektiiviehdotuksen rajausten ja muun EU-perusteisen vastuuregulaation mahdolliseen ristiriitaisuuteen. Liiton mukaan vastuullisuussääntelyn tulisi koskea mahdollisimman laajasti kaikkia yrityksiä kuitenkin yrityskoko samoin kuin kansainväliset periaatteet huomioiden.

Keskuskauppakamari mukaan on perusteltua selvittää, että ajallinen lykkäys koskee myös kirjanpitolain 7 lukuun sisältyvää velvollisuutta digitaalisen muodon käyttämiseen asiakirjojen rekisteröinnissä ja julkistamisessa.

Kohtuuhintaisten vuokra- ja asumisoikeustalojen omistajat – KOVA ry kannattaa ehdotusta.

Niin ikään *Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry* kannattaa ehdotusta. Järjestö kiinnittää erikseen huomiota siihen, että lykkäysdirektiivistä ja sen kansallisesta täytäntöönpanosta

huolimatta yritykset voivat vapaaehtoisesti raportoida kestävyystietonsa myös kuluvalta ja kalenterivuotta 2026 koskevalta tilikaudelta.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos esittää lakiehdotuksen sanamuodon tarkentamista viittauksella kirjanpitolain muuttamisesta annetun lain (1249/2023) voimaantulosäännöksen 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin tahoihin, jolloin uusi laki kattaisi kaikki kohdassa mainitut raportointivelvolliset.

Mikro- ja yksinyrittäjät ry ilmoittaa, ettei sillä ole lausuttavaa esitysluonnoksesta, mutta huomauttaa, että digitaalisen tilinpäätöksen raportointivelvollisuuden laajentaminen varsin pieniin yhteisöihin merkitsisi hallinnollisen taakan lisäämistä.

Teknologiaeollisuus ry kannattaa lykkäysehdotusta samalla esittäen eräitä huomiota muutospäätösvaihtoehtojen piiriin kuuluvista seikoista.

Suomen Yrittäjät ry kannattaa kokonaisuudessaan ehdotusta lykkäysdirektiivin täytäntöönpanosta kiinnittäen huomiota myös siihen, ettei tämä direktiivi rajoita suomalaisyritysten vapaaehtoista raportointia vastaavalla tavalla kuin direktiivissä säädetään.

7.3 Tilintarkastajakunnan ja taloushallinnon palveluntuottajien lausunnot

Ammattitilintarkastajat ry – Yrkesrevisorer ry esittää harkittavaksi kestävyysraportoinnin varmentamista koskevien säännösten kokoamista erilliseksi luvuksi tilintarkastuslakiin, koska raportointivelvollisten määrä tulee vähenemään merkittävästi nykyisestä.

Suomen Taloushallintoliitto puoltaa ehdotettua lainsäädäntöä.

Suomen Tilintarkastajat ry kannattaa ehdotusta, mutta pitää tarpeellisena selventää, miltä osin lykkäys koskee kirjanpitolain 7 luvussa säädettyjä muita kuin välittömästi kestävyysraportoinnin laatimista koskevia vaatimuksia

7.4 Lausuntopalauteen arviointiin perustuvat jatkotoimet

Esityksen viimeistelyssä on otettu huomioon saatu lausuntopalaute seuraavasti:

- soveltamisalaa koskevan säännöksen tarkentaminen kohdistumaan kaikkiin oikeushenkilöihin, joita tarkoitetaan kirjanpitolain muuttamisesta annetun lain (1249/2023) voimaantulosäännöksen 2 momentin 3 kohdassa, jotta ehdotettu sanamuoto kattaisi myös mm. Merimieseläkekassan ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen;
- lakiehdotuksen sanamuodon selventäminen siten, että ehdotetun lain tarkoittava lykkäys käsittää kestävyysraportoinnin ohella kirjanpitolain 7 luvussa tarkoitettuihin digitaalisiin rekisteröinti- ja julkistamismenettelyihin siirtymisen, joten mainittujen menettelyjen sijasta noudatetaan ovat kirjanpitolain 3 luvun säännöksiä;
- perustelujen täydentäminen toteamuksella siitä, että pörssilistattu pk-yrityksenä pidetään myös yritystä, jonka liikkeeseen laskema joukkovelkakirja on pörssilistattu.

8 Säännöskohtaiset perustelut

Säännösehdotus käsittää lykkäysdirektiivillä muutetun kestävyysraportointidirektiivin 1.a.i ja 1.b.i artiklaa vastaavat säännökset, joilla myöhennetään kestävyysraportointivelvollisuuden

alkamista siitä, mitä säädetään kirjanpitolain muuttamista koskevassa laissa 1249/2023 (voimaantulosäännös, 2 mom. 2 ja 3 kohta).

Ehdotetun 6 momentin nojalla sellainen kirjanpitolain 1 luvun 4 c §:n mukainen suuryritys ja mainitun luvun 6a §:n mukaisen suurkonsernin emoyritys, joka ei vielä ole ollut velvollinen kestävyysraportointiin, voisi lykätä raportoinnin aloittamista kahdella vuodella eli 1.1.2027 ja sen jälkeen alkaviin tilikausiin. Kirjanpitolain 7 luvun 1 §:n soveltamisalasäännöksen nojalla mahdollisuus koskisi myös osuuskuntia, luottolaitostoinnasta annetun lain 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettuja luottolaitoksia, vakuutusyhtiölain 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja vakuutusyhtiöitä ja eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain (946/2021) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja eläkesäätiöitä ja eläkekassoja, jos ne ovat kooltaan suuryrityksiä tai suurkonsernin emoyrityksiä. Lykkäysdirektiivin mukaisesti säännöksen ulkopuolelle jäisivät sellaiset suuryritykset ja suurkonsernin emoyritykset, jotka ovat laatineet kestävyysraportointidirektiivin alkuperäisen säännösten velvoittamina kestävyysraportin tilikaudelta 2024 ja julkistaneet sen kuluvana vuonna 2025. Tähän raportoinnin ”ensimmäiseen aaltoon” (ks. taulukko 3. jaksossa) kuuluivat pörssilistatut suuryritykset ja muut suuryrityksen kokoiset yleisen edun kannalta merkittävät yhteisöt (so. rahoituslaitokset ja vakuutusyhtiöt) edellyttäen, että niiden palveluksessa on yli 500 henkilöä.

Ehdotettu 7 momentti kohdentuu raportoinnin kolmanteen aaltoon (ks. taulukko 3. jaksossa) käsittäen sellaiset pk-yritykset, joiden liikkeeseen laskema osake, joukkovelkakirja tai muu arvopaperi on pörssilistattu, vakavaraisuusasetuksessa tarkoitetut pienet tai rakenteeltaan yksinkertaiset laitokset, vakuutusyhtiölaissa tarkoitetut vakuutuskytkösytykset tai jälleenvakuutuskytkösytykset sekä Merimieseläkekassa ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos niiden sijoitustoiminnan osalta. Ehdotus sallisi tällaisen oikeushenkilön lykkäävän raportoinnin aloittamisen 1.1.2028 ja sen jälkeen alkaviin tilikausiin; raportointi myöhentyisi näin kahdella vuodella siitä, mitä säädettiin alkuperäisessä kestävyysraportointidirektiivissä. Säännös juontuu lykkäysdirektiivillä muutetun kestävyysraportointidirektiivin 1.a.ii ja 1.b.ii artiklasta. Tämä momentti jää kuitenkin vaille merkitystä pk-yrityksen osalta, jos komission ehdotus muutosdirektiiviksi hyväksytään; raportointivelvollisuus ei enää ulottuisi pk-yrityksiin, vaikka ne olisivat pörssilistattuja.

Ehdotettu 8 momentti täydentää lykkäysmahdollisuutta selventävällä säännöksellä siitä, että mahdollisuutta hyödynnettäessä 1 momentin tarkoittama suuryritys ja suurkonsernin emoyritys sekä 2 momentin tarkoittamat oikeushenkilöt noudattavat kirjanpitolain 3 luvun säännöksiä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rekisteröimisestä ja julkistamisesta sen sijasta, mitä säädetään 7 luvussa digitaalisista menettelytavoista näissä toimitissa.

Voimaantulo. Lainmuutosta voitaisiin soveltaa jo tilikaudella, joka on alkanut ennen lain voimaantuloa 1.1.2025 tai sen jälkeen alkaneella tilikaudella. Tämä on lykkäysdirektiivin tarkoituksen mukaista, vaikka direktiivissä ei vastaavasti säädetä, vaan edellytetään jäsenvaltioiden panevan direktiivivelvoitteet voimaan 31.12.2025 mennessä (3.1 art. ensimmäinen alakohta). Säännös on tarpeen, jotta vältettäisiin tilanne, jossa lykkäysdirektiivin tarkoittama oikeushenkilö olisi velvollinen laatimaan kestävyysraportin tilivuodelta 2025 direktiivin tavoitteen vastaisesti. Ehdotuksen sanamuodon nojalla tällainen takautuva soveltaminen olisi kuitenkin oikeushenkilön itsensä päätettävissä, jottei estettäisi tilivuotta 2025 koskevan raportin laatimista vapaaehtoisesti siihen halukkailta. Vastaavalla tavalla on säädetty muun muassa kirjanpitolain muuttamista koskevissa laeissa 991/2024, 605/2024 ja 1249/2023.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.12.2025, ja että sitä saataisiin soveltaa jo 1.1.2025 ja sen jälkeen alkavina tilikausina.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Lakiehdotus ei vaikuta perusoikeuksiin eikä se käsitä muitakaan seikkoja, joiden toteuttamiselle perustuslaillisilla näkökohdilla olisi merkitystä.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Koska lykkäysdirektiivissä on säännöksiä, jotka ehdotetaan pantaviksi täytäntöön lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kirjanpitolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään kirjanpitolain muuttamisesta annetun lain (1249/2023) voimaantulosäännökseen uusi 6–8 momentti seuraavasti:

Sen estämättä, mitä 2 momentin 2 kohdassa säädetään, kohdassa tarkoitetut suuryritykset ja suurkonsernien emoyritykset saavat laatia toimintakertomuksensa ja konsernitoimintakertomuksensa ilman kirjanpitolain 7 luvussa tarkoitettua kestävyysraporttia ennen 1 päivänä tammikuuta 2027 alkavia tilikausia.

Sen estämättä, mitä 2 momentin 3 kohdassa säädetään, kohdassa tarkoitetut oikeushenkilöt saavat laatia toimintakertomuksensa ja konsernitoimintakertomuksensa ilman kirjanpitolain 7 luvussa tarkoitettua kestävyysraporttia ennen 1 päivänä tammikuuta 2028 alkavia tilikausia.

Sen estämättä, mitä tällä lailla muutettavan lain 7 luvun 22–24, 24 a, 25 ja 26 §:ssä säädetään, mainitun lain 3 luvun säännöksiä on noudatettava momentin 2 kohdassa tarkoitetussa suuryrityksessä ja suurkonsernin emoyrityksessä ennen 1 päivänä tammikuuta 2027 alkavia tilikausia ja 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa oikeushenkilöissä ennen 1 päivänä tammikuuta 2028 alkavia tilikausia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20. Lakia sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2026 ja sen jälkeen alkaviin tilikausiin.

Lakia voidaan soveltaa myös tilikaudella, joka on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, jos tilikausi on alkanut 1 päivänä tammikuuta 2025 tai sen jälkeen.

Helsingissä 4.9.2025

Pääministeri

Petteri Orpo

Työministeri Matias Marttinen